

СТОТНО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък, 22 февруари 1991 г.

(Открито в 11 ч. и 40 мин.)

Председателствувал: Заместник-председателят Гиньо Ганев

Секретари: Иван Хараламбиев и Александър Праматарски

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Господа, има необходимия кворум. Заседанието се открива. Дневният ред има една единствена точка.

ДНЕВЕН РЕД:

Второ четене на законопроекта за собствеността и ползуването на земеделските земи

Моля народните представители да заемат местата си в залата, защото от вчерашния ход на работата става ясно, че ще се гласува непосредствено, сега. Господин Атанас Ганев току-що уточни, че машинописката дописва последното изречение на предложенията. Моля ви в това време да се съберем. (Звъни)

Този път закъснението, надявам се, се разбира от всички. Работата на двете комисии се оказва много трудна - това съзнаваме и ние, народните представители. Времето от 10,30 ч. досега е всъщност парламентарно време. Затова никой от нас, а надявам се и средствата за масова информация, не трябва да живее с чувство, че това е една небрежност на парламента в неговите пленарни заседания.

Има думата от името на комисииите г-н Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Господин председател, дами и господа! От вчера останаха няколко текста, които не бяха гласувани. И ще започнем, доколкото можем, подред да ги даваме, за да запълним целия закон. Първо, по чл.10. Член 10 ние завършихме или спряхме, по-точно казано, нашето гласуване с алинея 4. Сега трябва да продължим със следващите алинеи, а те са ал.5, 6, 7 и 8. Наведнъж ли да ги прочета

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Наведнъж, за да се схване цялото съдържание, след това поотделно. Би трябвало и гласуванията да се прочетат, за да може господата да имат една яснота.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: За да се създаде яснота за връзката, ще прочета първо четирите алинеи на чл.10, които гласувахме и след това ще предложа новите четири алинеи, които работната група предлага.

Член 10, първите четири алинеи, гласувани от народните представители преди два дни:

"Ал.1. Възстановяват се правата на собствениците върху земеделски земи, внесени в ТКЗС и ДЗС.

Ал.2. Възстановява се правото на собственост върху земеделски земи, одържавени по отменения член 12 от Закона за собствеността на гражданите, след връщане на полученото парично обезщетение. В случаите, когато върху тези земи е учредено право на строеж или ползване в полза на трети лица, държавата дължи обезщетение на бившия собственик по цени, определени от Министерския съвет.

Ал.3. Възстановяват се правата на собствениците върху земеделските земи, когато те са отнети неправомерно.

Ал.4. Собствеността се възстановява до размерите, определени съгласно член 8 от Закона за трудовата поземлена собственост от 10 април 1946 година." Дотук законът е гласуван.

Продължавам със следващите четири алинеи:

"Ал.5. Собствениците, чиито земи са отчуждени по член 8 от Закона за трудовата поземлена собственост от 9 април 1946 година, които не са получили обезщетение в съответствие с чл.14 и следващите от същия закон, се обезщетяват по тяхно искане със земи от поземления фонд или с пари.

Ал.6. Възстановява се правото на собственост по искане на лицата, отстъпили безвъзмездно земите си на ТКЗС или на държавата.

Ал.7. Възстановяване собствеността на земеделските земи се извършва върху равностойни по количество и качество земи в землището на съответното селище, след завършване на земеразделянето за уедряване на парцелите.

Ал.8. Чуждестранните юридически лица, чуждите граждани, както и българските граждани, постоянно живеещи в чужбина, чиито права на собственост са възстановени по реда на този член, са длъжни в тригодишен срок да я прехвърлят на лицата по чл.3, ал.1."

Това са четирите предлагани нови алинеи. Направих и връзката с предходните, за да бъдем правилно разбрани.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви не прииждайте без специално намерение конкретно да направите предложение.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има предложение да се гласува. Четете алинеята, която не е гласувана.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Четири алинеи са, не е една алинея.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да се четат. Искате ли изцяло? *(Одобрителни гласове от залата)* Добре.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ще чета пак алинеите, които предлагаме за гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре, една по една.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Алинея 5. Собствениците, чиито земи са отчуждени по член 8 от Закона за трудовата поземлена собственост от 9 април 1946 година, които не са получили обезщетение в съответствие с член 14 и следващите от същия закон, се обезщетяват по тяхно искане със земи от поземления фонд или с пари."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласуваме това съдържание на ал.5 на чл.10. Гласувайте, господа! Заповядайте, господин Зарчев.

ЙОРДАН ЗАРЧЕВ *(от място):* Господа, няма нито един обезщетен собственик по аграрната реформа.

АТАНАС МОЧУРОВ *(от място):* Господин Зарчев, има един.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ *(от място):* Сега ще се обезщети.

ЙОРДАН ЗАРЧЕВ *(от място):* В 1949 г. Народното събрание взима решение да се прекрати обезщетяването на собствениците.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Точно така.

ЙОРДАН ЗАРЧЕВ: Това е безсмислено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не е безсмислено. Господин Зарчев, не променяйте правното съдържание, моля Ви.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Моля ви, върху правните въпроси ние сме се справили със закона. Да не спорим по тях.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувайте, господа! Гласуването продължава. Резултатите от гласуването.

259 гласа за, 34 - против, 17 - се въздържат.

Текстът е приет. *(Ръкопляскания от залата)*

Господин Джеров, моля четете следващата алинея.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Ал.6: Възстановява се правото на собственост по искане на лицата, отстъпили безвъзмездно земите си на ТКЗС или на държавата."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е алинеята. Гласувайте, господа! *(Глас от залата: "Може ли още веднъж да се прочете?")*

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: *(Чете още веднъж същия текст)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласуването продължава.

ПЛАМЕН ВЪЛКАНОВ: Уважаеми колеги, много се извинявам, но има недоразумение сред голяма част от депутатите, не е внесена яснота. Нека да

знаят, че волята им не е опорочена с тяхното гласуване на текста. При изписването на текста на чл.10, ал.1 се е получила грешка, като е казано само "чл.8", а е пропуснато цифровото изражение на ал.2 и 3. Има се предвид "чл.8, ал.2 и 3". Това е действителното съдържание на текста. Това е волята на предложителите на този текст от законопроекта. Считайте, че вашата воля е отразена съобразно тази проекция на текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вярно е, алинея 2 и 3 се прибавят. И така, резултатите от гласуването са: 244 са гласували за, 45 - против и 25 са се въздържали.

Текстът е приет. Моля за повече внимание, защото текстът сега ще се чете.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: И се пише в момента сега, преди да го чета.

Алинея 7, моля да я проследите: "Възстановяване на собствеността на земеделските земи се извършва върху равностойни по количество и качество земи в землището на съответното селище след завършване на земеразделянето за уедряване на парцелите".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ясно е. Господин Бъчваров, кажете на г-н Джеров, ако имате нещо да уточнявате.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ (от място): Престанете бе, стига бе!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вчера се говори за това дали "земеустрояване" или "земеразделяне" да бъде. Каза се, че е ясно като правно и стопанско понятие. Гласувайте, господа!

Този текст се приема със следните резултати: 300 депутати са гласували за, 12 са против и 7 се въздържат.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващата, последна, ал.8: "Чуждестранните юридически лица, чуждите граждани, както и българските граждани, постоянно живеещи в чужбина, чиито права на собственост са възстановени по реда на този член, са длъжни в тригодишен срок да я прехвърлят на лицата по чл.3, ал.1".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът е ясен. Гласувайте, господа!

С 293 депутати гласували за, 22 - против и 4 - въздържали се текстът се приема.

(Радостни възгласи от залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Реакцията е благоприятна, господин Джеров, продължавайте по-бодро и вие.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Така ако вървим, действително

можем да вършим работа. Само че работната група вече трета нощ работи, което не е много лесно.

Минаваме към чл.24, който също е незавършен в гласуването. Трябва да ви кажа, първо: предлаганият чл.24 има четири алинеи. Първата алинея беше гласувана. Сега ние ви предлагаме ал.2, 3 и 4, които са уточнени в работната група. Взели сме предвид всички възражения, основните допълнения и на базата на тях сме работили.

Ще ви прочета ал.1, която е гласувана, защото останалите са във връзка с нея. Първата съдържа принципната постановка.

"Чл.24, ал.1. Държавата запазва собствеността си върху земеделските земи, заварени от този закон с изключение на земите, подлежащи на възстановяване".

До тук сме гласували.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Четете по-нататък, за да има цялостна представа.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал.2: "Правата на собствениците върху земеделски земи, предоставени на научни, научно-производствени и учебни заведения за изпълнение на научните и научно-производствените им задачи, семеипроизводствени и племенни стопанства, на ловни стопанства се възстановяват в размери, определени от националния поземлен съвет".

Ал.3: "Не се възстановяват правата на собственици върху земеделски земи, включени в резервата по реда на Закона за защита на природата, както и другите защитени природни територии с национално и международно природоохранно значение, включително и земите, под и върху които се намират неделими от тях археологически обекти и паметници на културата".

Последна ал.4: "Собствениците по ал.2 и 3 се обезщетяват, като им се заплаща равностойността на земята или като им се предоставя от държавния поземлен фонд равностойна земя от същото, съседно или с тяхно съгласие в друго землище".

Това са разпоредбите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Спинов иска да подобри текста.

МИНИСТЪР БОРИС СПИРОВ: Много благодаря на комисията, която е свършила чудесна работа. Имам една молба. Към ал.2 само да се добави след "националния поземлен съвет" "по предложение на Министерството на земеделието и хранителната промишленост". Нищо повече.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Станчев има думата.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Г-н председателю! Въпреки цялото ми лично уваже-

ние към министър Спиров, мисля, че неговата добавка в известен смисъл няма основание. Защото част от обектите, изброени в ал.2, не са към неговото ведомство. Не може само това ведомство да дава предложения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Така е. Г-н Джеров, имате думата да прочетете по-ясно втората алинея. Г-н Спиров, възражението срещу Вашето предложение, че част от тези категории тук не са във ведомството на Министерството на земеделието. И ако Вие давате предложение по тях, това значи да прекратите границата на собствената си компетентност. Това е възражението.

МИНИСТЪР БОРИС СПИРОВ (от място): Министерството на земеделието е държавен орган, не е ведомствен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И така, г-н Джеров?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Алинея 2. Ще я прочета, за да може да я гласуваме...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на г-н Йордан Василев.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Уважаеми колеги! Аз излизам, за да подкрепя предложението на министър Спиров със следните съображения. През изтеклия период знаем, че държавата се разпореждаше във всички зони безпрепятствено и много често безаконно. Тоест, бяха създадени научни институти, които носеха само тази фирма, без да имат същностни функции на науката и сега съществуват такива, вкл. и в района, където аз съм избран. Да, дами и господа, където един такъв институт е заграбил почти изцяло землището, да речем, на едно село като Калеица. Населението му е обречено (след влизането в сила на този закон) на обедняване. Няма земя. А този закон е псевдонаучен, наистина. В този смисъл предложението на министър Спиров дава възможност да се внесе коректив на самоволното и безоснователното вземане на земи. Аз го подкрепям.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дискусията се прекратява. Г-н Джеров, прочетете алинеята.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал.2. "Правата на собствениците върху земеделски земи, предоставени на научни, научно-производствени и учебни заведения за изпълнение на научните и научно-производствените им задачи, на семеипроизводствени и племенни стопанства, на ловни стопанства се възстановяват в размери, определени от Националния поземлен съвет по предложение на Министерството на земеделието и хранителната промишленост".

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: Тъй като има и други ведомства, имащи

отношение към тези земи, аз бих предложил към това, което г-н Спиров предложи да стане: "От Националния поземлен съвет, съгласувано със съответните ведомства".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Може, и то е съгласувано, не е задължително.

Заповядайте, г-н Томов. Имате думата.

НИКОЛА ТОМОВ: Уважаеми колежки и колеги! Аз напълно подкрепям министъра на земеделието г-н Спиров. Мисля, че това е правилно и необходимо. Още повече трябва да се знае, че Министерството на земеделието затова се казва земеделие, то трябва да отговоря, да стопанисва и да следи използването на земята. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да не правим криза от това сега. Предлагам ви нещо, което е още по-разумно: "По предложение на Министерството на земеделието и съгласувано с другите съответни ведомства". Това трябва да бъде добавено. Има ли възражения? Няма.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: С една корекция само: "По предложение на министъра на земеделието и хранителната промишленост, съгласувано с другите ведомства".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Пандов.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ *(от място)*: По-кратко.

ТОДОР ПАНДОВ: Г-н Дренчев, аз напълно споделям, но искам принципно да поставя един въпрос, който влиза в противоречие с целия закон. Тези бивши собственици, на които земите са попаднали в тези научни участъци или експериментални такива, ще бъдат обезщетявани по общия ред както всички други с коригиращия коефициент на земята, която получават в съответните землища или ако нямат с парична стойност. Как ние сега ще различим, че твоята земя на 500 км влиза в този участък и ще бъдеш обезщетен съответно на друго място, а пък моята е отишла за други цели и аз няма да бъда обезщетен. Мисълта ми е, че трябва да кажем ясно и точно, че тези земи с национално значение, определени от Министерския съвет, (аз не споря за размерите и те трябва да бъдат оптимизирани и да останат само за това) се ползват и остават държавна собственост на тези, а тези собственици се обезщетяват по общия ред, заедно с другите си земи, които имат извън този участък, където е институтът. Те са в размера като цяло и би следвало да се обезщетяват по общия принцип.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дебатите са прекратени. Г-н Ганев, нали така се възприема с възражението? Добре. Г-н Джеров, прочетете го още веднъж по-бързо, защото минаваме към гласуване.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Втората алинея: "Правата на соб-

ствениците върху земеделски земи, предоставени на научни, научно-производствени и учебни заведения за изпълнение на научните и научно-производствените им задачи, на семепроизводствени и племенни стопанства, на ловни стопанства, се възстановяват в размери, определени от Националния поземлен съвет по предложение на министъра на земеделието и хранителната промишленост, съгласувано със съответните ведомства".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: "Съответните други ведомства". Гласувайте, господа!

285 гласували за, 19 против и 11 въздържали се. Приема се тази алинея. Алинея 3, моля.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал. 3. "Не се възстановяват правата на собственици върху земеделски земи, включени в резервати по реда на Закона за защита на природата, както и другите защитени природни територии с национално и международно природно охранно значение, вкл. земите под и върху които се намират неотделими от тях археологически обекти и паметници на културата."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е алинеята. Тя е премислена вчера. Гласувайте ал.3 така, както е докладвана, господа.

290 са гласували за, 21 против, 5 души се въздържат.

Следващия текст, моля.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал. 4 чл.24: "Собствениците по ал.2 и 3 се обезщетяват, като им се заплаща равностойността на земята или като им се предостави от държавния поземлен фонд равностойна земя от същото, съседно или с тяхно съгласие в друго землище."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът е ясен.

Господин Гочев иска думата. Заповядайте.

НИКОЛА ГОЧЕВ: Аз искам думата и по ал.2, защото сега, опирайки до ал.4, поставяме в един друг режим онези собственици, върху земите на които са изградени научни звена. Излиза, че те няма да се обезщетяват и процедурата за взаимоотношенията им ще бъде по друг режим, а не по режима, който е установен досега в приетите членове, (не мога точно да ги цитирам). Ние знаем по смисъл, че се спадат всички земи, които са заети от жп и други обекти, язовири и т.н. с корекционен коефициент се дава по-малко земя и разликата се обезщетява. И в този смисъл, ако подложим на този режим и лицата, чиито земи се използват от научни институти, то би трябвало по същия начин да процедираме и с тях. Това значи, че тази алинея трябва да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Атанас Ганев има думата.

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: Аз смятам, че тук има някакво недоразумение. Всичко това, което колегата Гочев казва, е предвидено, то се отнася и за тези случаи, и не бива да ни смущава това. Ние го решихме напред в съответни членове на закона, а такъв коректив (значи, той важи за всички) ще важи и за този случай. Не бива да ни смущава.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Алинея 4. Още веднъж я прочетете и гласуваме.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал.4: "Собствениците по ал.2 и 3 се обезщетяват, като им се заплаща равностойността на земята или като им се предостави от държавния или общинския поземлен фонд равностойна земя от същото, съседно, или с тяхно съгласие, в друго землище."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувайте този текст, господа.

283 народни представители са гласували за, 21 - против, 9 се въздържат.

Текстът се приема.

Господин Джеров, имате ли готовност по преходните разпоредби, преди да се върнем на чл.27?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Преходните разпоредби също са готови. Те са обработени от работната група.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Извинявайте. *(Обръщайки се към Нора Ананиева, която казва нещо от място)* Моля? Имате думата, госпожа Ананиева.

НОРА АНАНИЕВА: За разлика от тези текстове, които гласувахме досега, обсъждахме много подробно и ни бяха предложени от двете комисии, между следващите текстове, първо, има несъгласувани, (като чл.27) и второ - преходните, които сега ни ги предлагате, ние не сме ги обсъждали даже заедно. Затова предлагам сега да направим тази почивка, за която говорихме, и моля колегите от парламентарната фракция на БСП да се съберем в зала "Изток".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Вълкана Тодорова поиска да обясни своя отрицателен вот. *(В залата настъпва оживление)* Моля ви! *(Звъни)* Има право по отделни алинеи на чл.24. В това време работната група, господин Джеров, готови ли сте, или в стаята на председателя веднага? Добре, събираме се там.

Имате думата, госпожа Тодорова.

ВЪЛКАНА ТОДОРОВА: Дори и в отсъствието на много от господата на парламентарната група на БСП, аз мога да обясня своя отрицателен вот.

Аз гласувах. *(В залата се шуми)* Аз гласувах против ал.2, защото по този начин се обезземляват селяните от много селища, съседни селища и не е въз-

можно те да бъдат обезщетени в този случай. Те ще останат без земя. А институти биха могли да арендуват земя, да вземат земя под наем, да се организират частни семеипроизводствени станции, които се организират в целия свят и които са по-ефективни от държавните. Затова гласувах "против" и аз на Бюрото ще оставя списъка на 84 домакинства от Старозагорския район, които си искат земята и които ще останат, благодарение на тази алинея, без земя. А такива селища има 6 в Старозагорския район. *(Предава текста на председателствувания Гиньо Ганев)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дайте ми текста. Благодаря. Заседанието ще продължи след половин час.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Има искане да се прочете цялостната редакция на чл.10, гласуван от Великото Народно събрание.

"Чл.10. (1) Възстановяват се правата на собствениците върху земеделските земи, внесени в ТКЗС и ДЗС.

(2) Възстановява се правото на собственост върху земеделските земи, одържавени по отменения чл.12 от Закона за собствеността на гражданите след връщане на полученото парично обезщетение. В случаите, върху тези земи е учредено право на строеж или ползуване в полза на трети лица, държавата дължи обезщетение на бившия собственик по цени, определени от Министерския съвет.

(3) Възстановяват се правата на собствениците върху земеделските земи, когато те са отнети неправомерно.

(4) Собствеността се възстановява до размерите, определени съгласно чл.8 от Закона за трудовата поземлена собственост от 9 април 1946 година.

(5) Собствениците, чиито земи са отчуждени по чл.8, ал.2 и 3 от Закона за трудовата поземлена собственост от 9 април 1946 година, но не са обезщетени по реда на чл.14 и следващите от същия закон, получават имотите си до размерите по чл.8, ал.1 от Закона за трудовата поземлена собственост.

(6) Възстановява се правото на собственост по искане на лицата, отстъпили безвъзмездно земите си на ТКЗС или на държавата.

(7) Възстановяването на собствеността на земеделските земи се извършва върху равностойни по количество и качество земи в землището на съответното селище след завършване на земеразделянето за уедряване на парцелите.

(8) Чуждестранните юридически лица, чуждите граждани, както и българските граждани, постоянно живеещи в чужбина, чиито права на собственост са

възстановени по реда на този член, са длъжни в тригодишен срок да я прехвърлят на лицата по чл.3, ал.1 на този закон."

Има думата г-н Джеров да продължи, за да довършим текста на законопроекта. Бяхме спрели на чл.27.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Чл.27. (1) Членовете на кооперативните земеделски стопанства имат дялове в имуществото на стопанството. Размерът на дяловете се определя от общото събрание въз основа на приноса на всеки член в придобиването им (труд, внесена земя, основни средства, пари, а също неизплатените инвентарни и делови вноски).

Ал. 2: Членовете на кооперативните земеделски стопанства имат право да получават своя дял при прекратяване на членството си.

Ал. 3: Право на дял имат и лицата, и техните наследници, които са прекратили членството си преди влизането на закона в сила.

Ал. 4: Ако правоимащото лице не е внесло земя и основни средства, трудовото му участие се взема предвид, ако е не по-малко от пет години."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, гласувайте този текст.

Текстът се приема с 281 гласа за, 16 против, 7 въздържали се.

По-нататък, г-н Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: По основната част на закона друго аз не виждам.

Вчера бяха гласувани две допълнителни разпоредби - # 1 и # 2. Тях няма да ги повтаряме.

Преходните и заключителни разпоредби - # 3 също е гласуван. И стигаме до # 4, който е нов, резултат от работата на работната група тази сутрин. Ще ви прочета целия # 4 с пет алинеи.

"# 4. (1) Гражданите, които към 17 август 1990 г. притежават право на ползване върху земеделски земи, предоставена им по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет, запазват правата си. Те могат да придобиват правото на собственост върху тези земи, като ги заплащат на общинския народен съвет по цени, определени от Министерския съвет. Цените се определят в зависимост от това дали земите са били пустеещи или непустеещи към момента на раздаването им.

(2) Сумите за придобиване правото на собственост се внасят в специален фонд на общинския народен съвет, който служи за обезщетяване по чл.15 от този закон.

(3) Гражданите имат права и задължения по преходните алинеи, когато са включени във вилна зона, но процедурата по утвърждаването ѝ не е завър-

шена.

(4) Получените от гражданите вилни парцели и земи за самозадоволяване се приспадат от подлежащата им за възстановяване земеделска земя по този закон. Приспаднатият размер земя се заплаща на собственика и се включва във фонда за оземляване.

(5) Когато за отделни земи по преходните алинеи предявяват претенции предишните им собственици, последните се обезщетяват от съответната община или ТКЗС по цени, определени от Министерския съвет, или им се предлагат равностойни земи."

Това е предложеният параграф с неговите пет алинеи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, и в духа на това, което всъщност беше уточнявано толкова дълго, господа, нека Бюрото да има съгласието ви да гласуваме изцяло този параграф. Думата иска г-н Мочуров.

АТАНАС МОЧУРОВ: Става дума за тези земи, вилните места, които са обикновено 600 - 800 м. Но тъй като тези земи имат по-висока цена, а старите им собственици се нуждаят от обезщетяване със земя, тук еднократното им замяняване 600 м с 600 м не е справедливо. В началото и г-н Стойлов предложи това да бъде неколкократно - по принцип, по преценка на поземлената комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Атанас Ганев има думата по текста.

ДОКЛАДЧИКАТАНАС ГАНЕВ: По текста действително може да стане така, но ние сега да не се ангажираме дали това ще бъде трикратно или петкратно. Нека това да отправим към поземлените комисии - те да определят този размер. Може да стане: "Получените от гражданите вилни парцели и земи за самозадоволяване се приспадат неколкократно (тоест размерът им) по преценка на поземлената комисия от подлежащата им за възстановяване земеделска земя по този закон". Да уточним само, че става "неколкократно по преценка на поземлената комисия".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз искам да помоля да не параняваме текста сега, защото той все пак е едно цяло. Премислен е толкова време и сега инцидентните предложения могат да ни доведат до не най-добре оценени последици. Да чуем само какво казва комисията.

ДОКЛАДЧИКАЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ако възприемем това предложение, правната норма ще придобие следното съдържание:

"Ал. 4: Получените от гражданите вилни парцели и земи за самозадоволяване се приспадат в размер, определен (и сега има две предложения - от Националния поземлен съвет или от общинската поземлена комисия) от подле-

жащата им за възстановяване земеделска земя по този закон."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Първата алинея не буди съмнение. "Гражданите, които към 17 август 1990 г. притежават право на ползуване върху земеделски земи, предоставени им по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет, запазват правата си. Те могат да придобият правото на собственост върху тези земи, като ги заплатят на общинския народен съвет по цени, определени от Министерския съвет. Цените се определят в зависимост от това дали земите са били пустеещи или непустеещи към момента на раздаването им."

Гласувайте тази алинея!

268 народни представители гласуват за, 36 - против, 4 - са се въздържали.

Алинея 1 на # 4 се приема.

Чета ал. 2: "Сумите за придобиване правото на собственост се внасят в специален фонд на общинския народен съвет, който служи за обезщетяване по чл.15 от този закон."

Гласувайте ал.2 на # 4, така както се докладва.

284 народни представители гласуват за, 15 - са против и 4 - се въздържат.

Приема се и ал.2 на # 4.

"Ал. 3: Гражданите имат права и задължения по предходните алинеи, когато земите са включени във вилна зона, но процедурата по утвърждаването и не е завършена."

Гласуваме това съдържание на ал.3, # 4. Гласувайте, господа.

258 народни представители са гласували за, 42 - против и 5 - се въздържат.

Текстът на ал.3 се приема.

Има думата г-н Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ще прочета ал.4, както бе прередактирана в момента: "Получените от гражданите вилни парцели и земи за самозадоволяване се приспадат от подлежащата им за възстановяване земеделска земя по този закон по ред и начин, определен от Националния поземлен съвет. Приспаднатият размер земя се заплаща на собственика и се включва във фонда за оземляване."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е ал.4. Тя звучи добре. Гласувайте, господа.

От общо 303 участвували в гласуването народни представители - 273 са за, 21 - против и 9 - въздържали се.

Тази алинея е приета.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Алинея 5 и последна на параграфа: "Когато за отделни земи по предходните алинеи предявят претенции пре-

дишните им собственици, последните се обезщетяват от съответната община по цени, определени от Министерския съвет или по тяхно искане им се предлагат равностойни земи".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът е ясен. Гласувайте, господа.

249 народни представители са гласували за, 44 - против, и 12 - въздържали се.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващият # 5 е приет вчера. Няма да го повтарям. Минаваме към # 6, който ще ви прочета с една корекция, направена преди малко: "Лицата, оземлени по реда на този закон, не могат да отдават земята си под аренда и наем за срок от пет години от оземляването."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, гласуваме този самостоятелен параграф. Има направено отделно предложение. То ще се гласува отделно, понеже характерът му не се засяга от текста. Гласуваме така докладвания параграф.

278 народни представители са гласували за, 30 - против и 8 - въздържали се.

Приема се този текст.

Снощи беше направено предложение от отделни депутати, по силата на което се искаше лицата, на които се връща сега правото на собственост, да не могат да отдават земята си под аренда и наем в течение на три години. Понеже това предложение не е оттеглено, аз ще го подложа на гласуване.

ГЛАСОВЕ ОТ ОПОЗИЦИЯТА: То е оттеглено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Оттегля ли се това предложение, господа?

ГЕОРГИ СТОЙКОВ (от място): Не се оттегля.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вие ли го направихте?

ГЕОРГИ СТОЙКОВ (от място): Да. Аз го направих и не го оттеглям.

ГЛАСОВЕ ОТ ОПОЗИЦИЯТА: То противоречи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, зная, че противоречи на чл.4.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ (от място): Недопустимо е да се подлага на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е направено, ще ви го прочета и ще се подложи на гласуване.

"Лицата с възстановено право на собственост по реда на този закон не могат да отдават земята си под аренда и наем за срок от три години от възстано-

вяване на собствеността." (*Протести от опозицията*)

Господа, (*звъни*) ще изразите волята си чрез гласуване.

Има думата г-н Спиров.

МИНИСТЪР БОРИС СПИРОВ: Целият смисъл на закона пада пред опасността това предложение да бъде гласувано въобще. Нека да си спомним чл.4, ал.2: "Собственикът свободно избира начина на стопанисване на земеделските земи". Ние сме тук, за да приемем един човешки закон, за който правим един единствен компромис по отношение продажбата на земя за определен срок. Ако връщаме земята на собствениците и възстановяваме някаква собственост при евентуално гласуване на този параграф от заключителните разпоредби, опасността да срутим целия закон и целия смисъл на закона, е налице.

Аз смятам, че той трябва да отпадне. (*Ръкопляскания от опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, няма да откриваме дебати. Има думата г-н Бойко Костов от групата за национално съгласие.

БОЙКО КОСТОВ: Има грешка. Не съм от "Национално съгласие", макар че съм за национално съгласие. Социалдемократическа платформа "Европа" се обявява против този текст. (*Бурни ръкопляскания от страна на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: От името на парламентарната група за национално съгласие има думата г-н Иван Хараламбиев.

ИВАН ХАРАЛАМБИЕВ: Парламентарната група за национално съгласие отхвърля това предложение. (*Бурни ръкопляскания и викове: "Браво!" в блока на опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-жа Кирчева.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз се обявява против това предложение. Молим вносителите да го снемат. То обезсмисля закона. Господа, събрахме се, направихме дотук един добър закон, спрете дотук. (*Частични ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Никодим Попов.

НИКОДИМ ПОПОВ: От името на Българския земеделски народен съюз "Никола Петков" отхвърляме това предложение. Напълно се присъединяваме към обяснението на господин министъра на земеделието и молим другарите от Социалистическата партия да си подадат ръката и да бъдем заедно в този закон. Това означава много! (*Частични ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Дертлиев.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: От името на Съюза на демократичните сили отхвърляме това предложение и подканваме да има поне малко принципност. (*Частични ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Любомир Иванов.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: От името на парламентарната група на Зелената партия категорично отхвърлям това предложение. Ние направихме много компромиси по този закон, по този компромис смятам, че е недопустим. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Нора Ананиева има думата, председател на парламентарната група на Българската социалистическа партия.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми дами и господа! Знаете, че това беше един от дискуссионните моменти във всичките тези месеци. По този въпрос има различни мнения и в нашата парламентарна фракция, между нашите избиратели и симпатизанти, така че ние предпочитаме по този въпрос да гласуват всички присъстващи в тази зала по съвест, без никакви опасения, че това ще взриви закона. Моля да се приеме като възможен вариант, тъй като зад него стоят стотици хиляди хора. *(Частични ръкопляскания от страна на парламентарната група на БСП, а в блока на парламентарната група на СДС се чуват викове: "Не е вярно! Това не е вярно!")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И така, моля всички заемете местата си, повече на никого няма да се даде думата. *(Народният представител Стефан Стоянов иска думата)* Нали господин Дертлиев изрази становището на целия съюз? *(Г-н Стефан Стоянов настоява да му се даде думата от името на парламентарната група)*

Изразени са становищата на парламентарните групи. И така, който подкрепя отлагането на арендата и наема с три години гласува - за, а който е веднага за аренда и наем - гласува - не. Гласувайте, господа! *(Шумни протести на народни представители от цялата зала, че формулировката не е точна)* който е против - гласува не. Толкова ли не е ясно? *(Шумът и протестите в залата продължават)* повтарям. *(Народният представител Стефан Стоянов продължава да иска да му се даде думата от името на парламентарната група на СДС)* По процедурен въпрос ли искате думата?

СТЕФАН СТОЯНОВ *(от място):* Да, по процедурен въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моментът не е подходящ.

СТЕФАН СТОЯНОВ *(от място):* Аз исках думата от името на парламентарната група още преди да бъдем в процес на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Обявявам резултата от това гласуване. Общо са участвували в гласуването 318 народни представители. За са гласували 74, против - 216, 28 - се въздържат.

Предложението се отклонява. (*Частични ръкопляскания*)

След това, господин Джеров.

ГЕОРГИ БАЕВ (*от място*): Да се каже името на вносителя и района му! (*Протести от дясната страна на залата*)

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 7. (Остава още съвсем малко и ако взаимно си помагаме, струва ми се, че ще можем да го свършим много бързо) "Селскостопанските производители се освобождават от данък върху приходите от земеделската си дейност в срок от пет години." (*Реплики от залата*: "Нали го гласувахме? Нали е прието?") Да, гласувано е, извинете.

Параграф 8 (Не е гласуван). Той е нов. "Производства по този закон пред поземлените комисии и съда са безплатни."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувайте този текст. Той многократно е уточняван. Резултатът от гласуването е следният: 273 народни представители са гласували за, 20 против, 9 - въздържали се. Този параграф се приема.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 9. Вчера гласувахме една такава точка: "Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет, който издава правилник за прилагането му".

Предлага се от работната група второ изречение със следното съдържание: "Средствата, необходими за изпълнението на закона, се предоставят от държавния бюджет, по искане на Министерския съвет".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Джеров, понеже с мълчание отминахте предложението на г-н Красен Станчев, който сега идва да пита защо не е включено, от името на комисиите трябва да се даде едно обяснение. Те ще дадат обяснение.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Най-малкото обяснение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Именно. Необходим е доклад на комисиите. И затова преди този параграф, който току-що четохте, все едно, че той не е чул, кажете по това няколко думи. Има се предвид # 5, който вие предлагаете като редакция.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Първо, за да можете да вземете становище, трябва да ви го прочета. Така би било коректно. Редакцията, която се предлага, мисля от г-н Красен Станчев, # 5 със следните две алинеи:

"Ал.1. Собственик, който възстановява ползваните от него увредени земи в качествата им до границите на нормите, не плаща поземлен данък за срока на възстановяването, ако произведената продукция отговаря на санитарно-хигиенните стандарти. Условиата на това ползване се договарят с органите по глава IV на този закон, общинските народни съвети и районната инспекция по

опазване на природната среда".

"Ал.2. При ползване на земи, включително за животновъдство, което води до замърсяване на почвите и водите, и дава продукция в нарушение на хигиенните норми, собственикът плаща глоба в размер по чл.5 от този закон, ако не подлежи на по-тежко наказание."

Това е предложението, направено от г-н Красен Станчев, както е отразено тук като допълнителен текст.

Становището на работната група е, че тази разпоредба е разумно да съществува като разпоредба. (*Глас от залата: "Но не за този закон"*) Но мястото ѝ не е в този закон. Поради това работната група не ви го предлага за гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това бяха текстовете, това беше и обяснението. Има думата г-н Красен Станчев.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Това не е мое лично становище и е некоректно така да се представя. Това е становище на комисията, което беше представено още при първоначалното обсъждане. След това беше редактирано при последвалите обсъждания, а след това беше предложено преди три дни и снощи отново беше предложено. Да се постъпва по този начин е най-малкото некоректно, да не кажа, че това е просто процедурно безобразие.

Второ, тези алинеи са толкова необходими, колкото и останалите алинеи в преходните разпоредби. Работата е в това, че наистина единственият аргумент те да не попаднат тук, е съществуването на други закони. Но такива закони няма. Следователно основанието да се препраща към други закони се гради на идеята, че Великото Народно събрание ще ги приеме. Аз лично съмнявам, че Великото Народно събрание, след като не е включило тези закони в своята програма, то ще ги приеме.

В същото време и в момента продължават да се замърсяват и почвите, и водите, и да се произвежда селскостопанска или животинска продукция, от която боледуват хора и то с невъзстановими увреждания за тяхното здраве.

Смятам, че този закон би трябвало да има определени разпоредби, които забраняват именно по такъв начин използването на земите за производство на селскостопанска продукция. Пак повтарям, това не е мое становище.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Станчев, Вие разбрахте, че има пълно уважение към съществото на аргументите Ви. Целият въпрос е дали трябва да седи в този закон.

Има думата г-н Шиваров.

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ: Уважаеми колеги, становището на председателите на двете комисии е правилно и трябва да бъде подкрепено. И сега, господин Станчев, ние имаме екологично законодателство и има такива норми. Ло-

щото е, че не се спазват и не се изпълняват. Доколкото има потребност от подобряване на това законодателство, (а такава според мен има) това е една бъдеща работа. Мястото на тези разпоредби, които предлагате, не е в този закон. *(Частични ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Корнезов по този закон.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: С всички уважения към г-н Станчев. Вижте, всеки закон регулира дадени обществени отношения.

Първо, рентата е предмет на данъчното облагане, там трябва да се реши въпросът с облагането, включително и това, което Вие казвате. Другият въпрос е около природно-защитното законодателство и санкциите, които трябва да се налагат. Така че тези въпроси не са в кръга на закона, който ние гласуваме. Те трябва да бъдат решени в друг нормативен акт. Това е азбучна истина в правото.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Мулетаров.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Аз също уважавам изцяло и възприемам съображенията и предложенията на г-н Станчев. Но искам да конкретизирам, че имаме два закона, които уреждат тези проблеми. Това е Законът за опазване на природната среда и Законът за опазване на въздуха, почвите и водите.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Има още десет закона.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Има и други нормативни актове. Следователно, не е в интерес на природозащитниците да се разпилява и разсейва законодателството. Кодификацията се прави затова: всички норми, които има по даден проблем да се уреждат в един закон. И затова предлагам да възприемем съображенията на двете комисии и да преустановим по-нататъшното обсъждане на този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Ясно стана, че юристите не възприемат включването на подобен текст в този закон. Но аз ще кажа точно обратното на това, което казва уважаемият г-н Мулетаров - че в много по-голям интерес на всички ще бъде да стане широкоизвестна тази норма, тъй като едва ли някой чете Закона за опазване на околната среда от земеделците, а Закона за селското стопанство всеки ще чете. Това трябва да бъде застъпено там. Разберете го.

КРАСЕН СТАНЧЕВ (от залата): Имам право на отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да. Господин Станчев наистина има право на една реплика, която той нарече отговор.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Имам право на отговор. Точно така.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отговорът е друго - когато

сте засегнат лично.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Да, точно отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не, когато сте засегнат лично. А Вас никой не Ви е засегнал. Имате думата.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Господин председателю, аз казах няколко пъти, че излагам не само мое становище, но и становище на комисията. Следователно тогава, когато се взима становище по изложеното мнение на комисията, трябва да се казва, че става дума именно за становище на комисията.

Второ, комисията и аз лично много добре познаваме сега действащото законодателство и ако това законодателство имаше такива разпоредби, които бяха достатъчни, то ние не бихме си позволили да предлагаме на общото събрание на Великото Народно събрание да приема някакви специални клаузи. Вие, г-н Мулетаров, не по-зле от мене, надявам се, познавате сега действащото законодателство и сигурно не по-зле от мен знаете, че тези норми, които присъствуват там, са, първо, абстрактни, второ - неприложими. *(В залата се шуми, настъпва оживление)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Искате ли да не откриваме дискусия по този въпрос? *(Възгласи, шум)* *(Реплика на Васил Палакаркин от залата)* В чия подкрепа?

ВАСИЛ ПАЛАКАРКИН *(от залата)*: Две думи само. В подкрепа на г-н Станчев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте.

ВАСИЛ ПАЛАКАРКИН: Колеги, ние възстановяваме собствеността върху земята, за да съживим селското стопанство, тоест да произвежда повече хранителни продукти. Ние чуваме мнението на изтъкнати юристи, но аз подкрепям г-н Станчев. Тези, които произвеждат, трябва да произвеждат за хората.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: То е друго. И така, господа, дискусията е приключена. *(Шум, оживление)* Две неща имаме. Нали искаме парламентарно да бъде?

Направено е предложение, което г-н Станчев не оттегля. Тогава така, както то се предлага, трябва или да бъде прието, или да бъде отхвърлено. Затова. *(Реплики)* Задайте му на него въпроса, не тук, г-н Богданов. *(Шум, оживление)* Моля? Не го чувам.

И така, който подкрепя предложението на г-н Красен Станчев - говоря по-обобщено, - гласува "за", който го отхвърля, гласува обратно. Гласувайте.

Отклонява се предложението, направено от председателя на Комисията по опазване на околната среда в резултат на следните цифри: За - 114, против - 164, 15 се въздържат. Предложението не получава абсолютно мнозинство от

половината плюс един от участвувалите в гласуването.

Следващото предложение, господин Джеров.

Господин Любомир Иванов беше направил предложение и настоява то да се повтори.

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: Колеги, това предложение на г-н Любомир Иванов ние не го приемаме като комисия. Аз ще прочета какво представлява то. "Собствениците на земеделски земи, чиито права са възстановени по реда на този закон, до фактическото си възстановяване във владение, получават рента от ползвателя на земята в размер, определен от Министерския съвет."

Рентата, първо, не може да я определя Министерският съвет, това е право на общото събрание. Второ, ние фактически в закона записахме, че всички имат право на рента. Щом той си възстановява собствеността, той има право на рента от ТКЗС, но не може Министерският съвет да я определя. Поради това предлагаме изобщо да не се уважава това предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иванов, оттегляте ли си предложението при тези аргументи на комисията?

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не, не оттеглям предложението, тъй като (*Шум, реплики*) е ясно, че след възстановяване правата на собствениците до момента на встъпване във фактическо владение ще измине известно време - това могат да бъдат месеци в различните случаи, през което време не е редно тяхната земя да бъде ползувана безплатно. (*Шум, реплики*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иванов, може би г-н Атанас Ганев както аргументира преди малко, това би трябвало да Ви задоволи.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Мисля, че е необходимо да има изричен текст и ще направим пропуск, ако не го включим.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз не разбрах твърде много какво се предлага, г-н Джеров. Комисиите не подкрепят това предложение, но нека да се чуе пак.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Да прочета наново предложението на г-н Иванов: "Собствениците на земеделските земи, чиито права са възстановени по реда на този закон, до фактическото си встъпване във владение получават рента от ползвателя на земята в размер, определен от Министерския съвет."

Това е предложението на г-н Иванов.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тъй като г-н Иванов не оттегля своето предложение, въпреки аргументите на двете докладващи комисии,

който подкрепя предложението на г-н Иванов, гласува "за", който е против него, гласува обратно. Гласувайте.

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: Само за пояснение. Даже и да го гласуваме, това няма да има абсолютно никакво значение. Министерският съвет не може да измести общото събрание на ТКЗС.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отклонява се предложението - 244 народни представители са гласували против, 36 подкрепят предложението, 11 се въздържат. Текстът остава такъв, какъвто е.

Господин Янчулев имаше да напомни свое предложение.

АЛЕКСАНДЪР ЯНЧУЛЕВ: Господин председателстващ, уважаеми госпожи и господа народни представители! Вчера направих едно предложение за нов параграф. Идеята и мотивът са, че ние сега почти присхмем - остават един или два параграфа - Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи. Но с чл.14 и чл.15 даваме срок от шест месеца по процедурни въпроси, свързани с оземляването и възстановяването на правата на собствениците, а с чл.17 - още една година. С други думи, ние ще прокарваме на дело аграрната реформа с оземляването или нашата поземлена реформа след около година и половина - две години, най-общо казано. Следва ли да стопираме нашата реформа и следва ли още тази пролет ние да не дадем възможност на собствениците, на тези, които искат да обработват собствена земя или да направят ново кооперативно стопанство, да направят това? Затова аз направих вчера едно предложение, което представих в писмен вид и моля да се подложи на обсъждане и на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Атанас Ганев има думата по това предложение от името на комисията.

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: Аз се извинявам много, но такова предложение в писмен вид в мен не е попадало. Аз не съм видял такова предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: А в устен вид как Ви се струва?

ДОКЛАДЧИК АТАНАС ГАНЕВ: В устен вид ми се струва, че то не е състоятелно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По този въпрос ли? Заповядайте, г-н Дренчев.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ: Също смятам, че трябва да се даде възможност незабавно да се получи земя и да се обработва. Обаче това технически е много труден въпрос и нека да се помисли как може да стане и кога. Но бих апелирал на несериозни предложения, както беше преди малко, да не се подлагаме на тормоз да гласуваме за хрумването на този или на онзи, че нещо станало. (Одоб-

рителни ръкопляскания от цялата зала)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Други становища по повдигнатия от г-н Янчулев въпрос има ли? Г-н Мулетаров има думата.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Уважаеми колеги! Няма никакво съмнение, че до получаването и възстановяването на земята, тя ще бъде стопанисвана както досега. И затова няма никаква пречка. На второ място, аз апелирам да приключим, тъй като 4 месеца ние обработваме този закон. И виждате, че 4 дни от сутрин до вечер продължаваме (в комисии, работни групи, парламентарни и политически) да изясняваме текстовете. Оттук нататък всяко предложение ми се струва, че ще бъде импровизация и ние рискуваме да допуснем нова грешка, ако не сме допуснали такава и досега. Затова предлагам да приключим по-нататък обсъждането след като сме приели вече закона. *(Одобрителни ръкопляскания на цялата зала)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По този въпрос думата има г-н Кукуров.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Уважаеми колеги народни представители! Искам да изложа съображения, разбираеми от човешка гледна точка. Както каза колегата Янчулев, този закон година и половина може би и две няма да се приложи. Поставя се въпросът (аз размених мисли и становища) какво ще стане дотогава. Отговори ми се от депутати, чието мнение в други случаи зачитам, но... *(Народни представители напускат залата)*... Не е безинтересен въпросът, господа! Не бързайте!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не напускайте залата, моля. Предстои гласуване.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Ако ние, Великото Народно събрание, което единствено може да се произнесе по този въпрос, не разрешим проблема как да се раздава и по колко да се раздава и да се провъзгласи оттук, че са задължени да раздават земи за обработване, ние, всъщност, парализираме този закон за една, а може би и за две години. Затова Великото Народно събрание да реши, излизам с предложение, да се раздаде на правоимеещите не всичката земя - до 1 процент да речем, от 50, 70 на сто, за да започнат да работят. В противен случай може да се стигне до следното: Дадени ръководители на ТКЗС-та да дадат толкова, колкото смятат те за необходимо. На друго място да не дадат. На трето място да разграбят ТКЗС-та. Затова единственият начин е да регламентираме този проблем, това отношение с получаване на временно или авансово получаване на земите с едно решение на Великото Народно събрание. Има смисъл практически, иначе ще стигнем до едно безсмислие на закона в преходния период.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има министър Спиров.

МИНИСТЪР БОРИС СПИРОВ: Уважаеми дами и господа! Първо, г-н Янчулев вчера направи писмено това предложение. Нека да изслушаме предложението на г-н Янчулев, той ще го прочете и нека да бъдем коректни и да го подложим на гласуване. Това, че ще се забавим от три до пет минути, смятам, че няма да е фатално.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Янчулев, само текста, защото аргументите ще ни накарат да го забравим.

АЛЕКСАНДЪР ЯНЧУЛЕВ: Само текста ще ви прочета. Снощи го прочетох, сега го повтарям: "На лицата с възстановена собственост върху земеделски земи в съответствие с чл.10, ал.5 и чл.17 до получаването на документ за собственост и при желание да обработват сами или в кооперации земеделски земи, им се предоставят такива за временно ползуване по реда, посочен в правилника към настоящия закон. Общинските поземлени комисии са длъжни да предоставят такива земеделски земи до един месец от влизането на закона в сила".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дайте ми текста, ако обичате. Думата има г-н Костов.

БОЙКО КОСТОВ: Уважаеми колеги! С цялото уважение към г-н Кукуров и към г-н Янчулев трябва да кажа, че това тяхно предложение е чист популизъм. Аз изцяло подкрепям това, което каза г-н Дренчев по този въпрос. Това е хубаво, обаче трябва да се уреди на законова основа. Всичко друго може да предизвика само излишни усложнения и просто сблъсквания - кървави сблъсквания.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Корнезов поиска думата по предложението.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: С две думи просто искам да цитирам г-н Милан Дренчев. Той ни призова да не правим импровизации. А точно сега в момента с това предложение уважаемият г-н Янчулев ни кара да правим импровизации и то юридически и фактически абсурдни. Разберете ме. Ние по този начин обръщаме направо закона. Мога да го аргументирам. Просто е абсурдно, колеги. Нека разумно да подходим, а не импровизирано.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Янчулев, аз искам от името на Бюрото да се обърна към Вас. Текстът очевидно е изненада в известен смисъл, защото е голям, сложен, говори за временно ползуване и т.н. Ако нуждата се препени достатъчно добре даже по инициатива на министъра на земеделието би могло да се внесе като един допълнителен законопроект. Да може

да се прецени внимателно. Не е затворена вратата на Великото Народно събрание. Съгласен ли сте с това?

КРУМ НЕВРОКОПСКИ (от място): Може би в наредба - да, но в закон - не.

АЛЕКСАНДЪР ЯНЧУЛЕВ: Г-н председателстващ! Подкрепям предложението, което направих и се обявявам против квалификациите, че аз тук, от тази трибуна, правя най-груб популизъм.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това наистина беше излишно. Но кажете другото - за текста? Не ви се иска като отделен законопроект? (Александър Янчулев му отговаря, вървейки към мястото си) Има думата г-н Атанас Ганев.

ДОКЛАДЧИКАТАНАС ГАНЕВ: Аз уважавам много колегата Янчулев, той знае това, неведнъж съм му го доказвал. Не ме слуша. Искам да му кажа още, че това, което той предлага, е абсолютно нереално. То не може да стане. Тези, които са си членове на кооперативните стопанства сега или са членове на държавните земеделски стопанства - те получават земя за лично ползуване до размерите от 8-10 декара. Но тези, които не са членове на кооперативните стопанства - всички ние, които живеем тук, в градовете - ние ще можем да получим земя, когато ни се възстанови собствеността. Всичко останало ще доведе само до бъркотии и излишно напрежение по места и аз много моля г-н Янчулев да разбере добре това и да се откаже от това свое предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Неврокопски поиска думата.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми господа народни представители! Може в предложенията, които току-що чухме, да има зрънце рационално и хубаво, но тук не му е мястото! Законът урежда правата на собствениците (*Ръкопляскания*), ще оземли малоимотните. А правилникът е този, който ще уреди докрай нещата. Ние няма да цепим нещата в никакъв случай, под никакъв предлог. (*Ръкопляскания и викове "Браво" от всички страни на залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Има думата г-н министър Спиров.

МИНИСТЪР БОРИС СПИРОВ: Господа народни представители! Последния параграф, който ще гласуваме, задължава Министерския съвет да изготви правилник за приложение на закона. Смятам, че идеята на г-н Янчулев може да залегне в правилника за приложение на този закон. Помислете за този вариант.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Всички мнения бяха чути. Дончо Каракачанов има думата.

ДОНЧО КАРАКАЧАНОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Аз няма да правя опити за квалификация на предложението на г-н Янчулев. Предлагам да прекратим дебатите по това предложение и да пристъпим към гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Направено е формално процедурно предложение за прекратяване на дебатите по този въпрос. Гласувайте.

Прекратяваме дебатите - 261 са за, 13 са против и двама се въздържат.

Сега преминаваме към гласуването на предложението на г-н Янчулев.

Господин Дертлиев, имате думата.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: Госпожи и господа! Предложението на проф. Янчулев предизвиква бурни дискусии. Смятам, че това беше една интересна инвенция, но би трябвало да се обсъди окончателно и много по-дълбоко. Предлагам допълнително, след като гласуваме закона, да се постави на разискване и тогава да решим въпроса. Нищо не пречи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това се нарича нов законопроект. Така и ще бъде. Да го подлагаме ли на гласуване? *(От залата се чуват различни мнения - за и против гласуването)* Безсмислено е, разбира се!

ЙОРДАН КУКУРОВ: Всички въпроси по този закон сме постигнали след съгласуване. Понеже имаме различие - да не го подлагаме на гласуване. Само ще спечелим от това.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре. Не го подлагаме на гласуване, не се включва в закона, само че утре някое средство за масова информация ще прецени, че нямаме перфектна парламентарна процедура?! Предложението е направено : който подкрепя предложението на г-н Янчулев гласува "за", който е против - гласува "не".

Предложението на г-н Янчулев се отклонява в резултат на следните цифри: - подкрепя се със 79 гласа, против него - 190, 20 се въздържат.

Господин Джеров, имате думата за # 9 от края на закона. Това е по писания текст. Има и още предложения - ще ви ги кажа.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Това е последният параграф, предложен от комисията. Затова подчертах това. # 9 в първата му част беше гласувана вчера. "Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет, който издава правилник за прилагането му" - дотук е гласуван. От комисията се предлага едно второ изречение към тази разпоредба. Прочетох ви я и пак ще я прочета: "Средствата, необходими за изпълнението на закона, се предоставят от държавния бюджет по искане на Министерския съвет." Това е изречението, което се предлага да бъде гласувано.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Бележки по него няма. Това прави закона реален. Господин Мулетаров отново иска сигурно да обогатим бюджета.

СПАС МУЛЕТАРОВ: По текста - ако той е приет - създаваме ли прецедент да се връщаме към приети текстове? Ще нарушаваме ли Конституцията или не? Аз не съм против предложението, но процедурно ние не можем да гласуваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Един момент, г-н Мулетаров, може би не сте чули добре. Гласуван е един текст, какво пречи тогава да бъде нов параграф? Смущава ли Ви това?

СПАС МУЛЕТАРОВ: А, ама това е съвсем друго.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е съвсем същото. Казахме - ще прибавим нов параграф. По нататък, г-н Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Въпрос на гледна точка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля гласувайте по текста на новия параграф. Приема се с 252 гласа - за, 24 - против и 4 - въздържаха се.

Вчера народният представител Георги Марков предложи във финални текстове на закона, които се занимават с дефиниране на отделни понятия, да се включи един такъв текст: "За български граждани, постоянно живеещи в чужбина, по смисъла на този закон се считат българските граждани, притежаващи български паспорт, както и тези, пребиваващи в чужбина без дългосрочни задгранични паспорти." Това е предложение за дефиниция, понеже понятието е употребено в територията на основните разпоредби на закона. Господин Марков, да прибавите нещо към него? Откъде взимате този текст - само кажете?

ГЕОРГИ МАРКОВ: Аз казах по време на дебатите и бях подкрепен от колегата Корнезов, че ние трябва да дадем легално определение на понятието "български граждани, живеещи в чужбина". Възможни са различни гледни точки. Моето предложение са основава на чл.19 от Правилника за приложение на Закона за задграничните паспорти, тъй като това е единственият нормативен акт през последните години, който дава легално определение на това понятие. Но, възможни са и други гледни точки. Това е мое предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Някое друго становище по този въпрос? Думата е на г-н Пламен Вълканов.

ПЛАМЕН ВЪЛКАНОВ: Уважаеми колеги! Смятам, че тук трябва да се използва една установена вече в нашето законодателство формула. Ако не ме лъже паметта - това е чл.7 от Закона за лицата и семейството, където е употребена дефиниция за постоянно местоживееще за страната. Тя би могла да бъ-

де използвана и като дефиниция за постоянно местоживееие извън страната, която говори за постоянно установяване и преимуществено. Това е много точен законов термин и би могъл да ни послужи като основа за разискване върху предлагания... Аз не казвам, че това е най- перфектна дефиниция, но мисля, че е достатъчно солидна основа, върху която може да се разсъждава за този термин.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Корнезов поиска думата по текста.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз съм категорично за даване на една правна дефиниция на това понятие. Категорично съм "за", г-н Марков, но просто по слух тук чух тази дефиниция и не мога в момента да кажа дали тя е най-прецизна. Но, струва ми се, че така "на крак" не би следвало.

Член 7 от Закона за лицата и семейството, ако искате ще ви го прочета тук, той има 5-6 алинеи, не можем така да препрачаме - там е за местоживееие. Не може да го прилагаме така, по аналогия. Аз мисля, че просто трябва време. Това е една изключителна материя, с изключителни правни последици. Ако е възможно, дайте време, или пък във вторник да го решим. Би следвало от юридическа гледна точка тази правна дефиниция да се даде в закона.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Мария Захариева има думата.

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа! Мисля, че мястото на тази формулировка не е в този закон. Второ, искам да подчертая, че в нашето законодателство има една формулировка за чужди граждани, постоянно живеещи у нас. Тя се намира в Закона за българското гражданство и там фигурира един срок от 5 години. Така че, би трябвало като аргумент за противното да търсим подобна формулировка и на български граждани, постоянно живеещи в чужбина.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Искам само една реплика. Мястото на тази разпоредба е точно в този закон, според мен, не може да има никакво съмнение, защото има Закон за нормативните актове, който казва, че именно в допълнителните разпоредби на закона се дава пояснение на понятия, които са неясни. По време на дебатите аз предложих на г-н Ганев да каже какво се има предвид, но никой не можа да каже тук какво се има предвид, какво се разбира под "български граждани, живеещи постоянно в чужбина".

Стига се до парадокса - щом като ние не можем да кажем какво имаме предвид, приемайки го, какво ли пък съдебната практика и органите на управление и на общинските комисии, които ще го прилагат. Когато аз се позовах на паспорт на постоянно живеещи в чужбина български граждани, имах предвид

чл.19 от правилника, който гласи така: "Паспорт на постоянно живеещ в чужбина български гражданин се издава: 1. На български граждани, напуснали Република България преди 9 септември 1944 г., на техните деца и внуци, както и на живеещите в чужбина на основание на сключилите брак с чужд гражданин и техните деца.

Точка 2. На всички останали български граждани след пет години от датата на напускане на Република България".

Позоваването на чл.7 от Закона за лицата и семейството няма нищо общо с цитираната разпоредба. Член 7 от закона има предвид местожителството като понятие на живеещите в България български граждани. Тъй като явно сега не сме готови да решим този въпрос, а ако започнат дебати, не знам дали ще стигнем до перфектно решение, с това ще спрем и приемането като цяло на закона, нека предвидим една възможност, но изрично трябва да препратим Министерският съвет да каже, макар че не е много прецизно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Младенова има думата.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Колеги! Искам да спрем дебатите на тази тема и съображенията ми за това са следните:

Първо, не бива прибързано, "на крак" буквално, да правим огледален образ на факти, които са засегнати в чл.7 от Закона за лицата и семейството.

Второ, уредбата, нормативата е многообразна и аз ще ви посоча още три акта и вие ще се съгласите с мен, които боравят с тези понятия. На първо място, това е Законът за сделките с валутни ценности и валутен контрол. На второ място е Законът за задграничните паспорти и правилникът за неговото приложение и нормативните актове, които се посочиха тук от колегите, но има и една конвенция работата на консулските служби. Ние не бива несъгласувано с тези актове, да пристъпваме към такава разпоредба. Според мен, обаче, ако приемем сега да дефинираме "лицата, които живеят в чужбина - български граждани", ние би следвало да дефинираме и младите семейства. Ние възприехме и такова понятие в закона, а то твърде се различава от другото законодателство в страната.

Предложението ми е да помислим на спокойствие и може би в правилника (както в правилника за Закона за прилагане на задграничните паспорти), да решим проблема, но да не правим грешка сега.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Първанов поиска думата, а след това г-жа Кирчева и Вие, г-н Георгиев. Виждате, въпросът е правен. Взяма се закон с едно съдържание и дали може да се пренесе механично тук дефиницията - това е проблемът?

ИВАН ПЪРВАНОВ: Колеги, принципът наистина е този, че щом като законът употребява определени понятия - да даде легално съдържание на тези понятия. Но, отклонение от принципа е тези понятия да бъдат определени и в правилника, който ще се издаде по приложението на закона. И щом като е предвидено издаването на такъв правилник в конкретния случай, няма абсолютно никаква пречка в правилника да се даде такова тълкуване. Аз ще ви дам един пример. Знаете много добре Закона за движение по пътищата. Той борави с най-различни понятия - моторно превозно средство, пешеходна пътека, предимство и пр., и пр. Тези понятия са определени в чл.1 от правилника. Така че, в случая стига сме тормозили закона, да го приемем накрая.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Кирчева има думата.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Госпожи и господа народни представители! Прав е колегата Марков, че ние се нуждаем от законово определение на понятието "постоянно живеещи в чужбина български граждани", тъй като едно легално понятие, едно законово понятие, може да се изкаже по различни начини, но мястото му, ако съществува, е в закона, но то може да се извлече по аналогия на закона, по аналогия на правото. В момента говоря за колегите юристи. Тъй като това е трудно, аз моля Георги Марков да се съгласи и всички колеги-юристи, с които разговаряхме, се обединихме около това, че е нужно това понятие. Нека да обмислим на спокойствие и във вторник в първа точка да гласуваме едно прецизно, коректно понятие, което да има действително хубава стойност. Това е моето предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложенията са направени. (*Към трибуната се отправя г-н Иван Тенев*) Ето че идвате и Вие, вероятно с ново предложение.

ИВАН ТЕНЕВ: Уважаеми колеги! Очевидно е, че такова определение е крайно необходимо, тъй като ние ще се сблъскаме с него и при други закони, които предстои да приемем. Предстои да приемем Закона за приватизацията. Аз не смятам, че трябва да бъде давано определение за смисъла или свързано само с този закон. Моля колегите-юристи да помислят и да дадат едно определение, което да бъде приложимо за всички случаи, където в стопанската реформа ще се налага да се ползува този термин.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Едно становище на Бюрото: Няма никакво съмнение, че един такъв термин трябва да намери законовата си дефиниция, но не може да се взаимства от един друг закон, създаден за други цели, едно понятие, което тепърва ще има да живее в нашата нова действителност. И не само с оглед на Закона за земята. Аз искам да помоля и г-н Мар-

ков (той прочие, направи това предложение) без да гласуваме, нека да сметнем, че спокойно този термин ще бъде дефиниран в правилника. Няма защо да гласуваме, защото дебатите тук също са аргумент при изработването на правилника, а не само гласуваните текстове. Така би ли могло, господин Марков, защото наистина това прибързано не би могло да стане.

Има думата г-н Янков и приключваме.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Господин председателстващ, уважаеми колеги! Аз мисля, че ние трябва да бъдем последователни. В същия този закон (смятам, че това е правилно от гледна точка на правна техника) включваме в текста на закона дефиниции, с които оперираме. Ако сме последователни, би трябвало и в този закон да има такава дефиниция. Ако ние сега не сме готови да направим това, аз в никакъв случай не мисля, че това трябва да се направи като едно изключение в правилника. Няма нищо по-лошо от това нормативни въпроси, които са на йерархията на закона да се решават с правилник. Може да има най-различни възможности. Аз искам да подсказва една, на която не настоявам. Ние можем да приемем една дефиниция за български граждани, постоянно живеещи в чужбина, която да може да бъде прилагана и може да се приеме като поправка към Закона за лицата и семейството и тогава тя ще има валидност и солидна основа. Страхувам се, че сега ще импровизираме. Ние, например, (уважаваме това предложение на колегата Марков) - мислим, че тук, в дадения случай, трябва да има две измерения. Не само за статута на лицата, не само времетраенето на пребиваването им и документите, с които са снабдени, а също така и имуществените отношения и местоработата. Това е важен критерий за определяне правния статус на едно лице, включително и на българин, живеещ в чужбина, за да се отграничи от другите.

Затова ви моля, да не бързаме сега и да прекратим приемането на този закон, заради тази дефиниция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това се разбира.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Искам да направя реплика. Аз мисля, че има начин да излезем от положението. Самата дискусия показва, че въпросът е много сложен и по него трябва да се произнесе именно Великото Народно събрание, още повече, че ние имаме съвсем нов задграничен режим на пътувания, който е твърде различен от този, който беше преди години. Нещата са много сложни и аз предлагам, от една страна, за да спазим идеята Великото Народно събрание да се произнесе по въпроса, а от друга страна, да не спираме приемането като цяло на закона, да приемем днес закона, а другата седмица това, което посочи г-жа Кирчева, ние да излезем с едно решение по тълкуване на понятието какво разбираме под "български граждани, живеещи в чужбина", без да се на-

лага промяната на закона. Така ще се удовлетвори изискването парламентът да се произнесе по този изключително сложен въпрос и другото - да не спираме днес приемането на закона, което се очаква.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Току-що г-н Росен Карадимов искаше да направи същото предложение. Правото на Великото Народно събрание е да прави тълкувания. Отделно можем (когато сме готови) да го направим и законът ще бъде перфектен.

Господа председатели на двете комисии, на територията на вашите предложения има ли още?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: При нас няма нищо повече. *(Другият докладчик г-н Атанас Ганев потвърждава)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложение ли искате да направите?

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ *(от място):* Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте, имате думата по текста на закона.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Парламентарният съюз на демократичните сили предаде писмено предложение на председателя на Законодателната комисия, което ще повтори: (за един следен параграф в преходните разпоредби) "При искове по чл.27 от този закон се счита, че не е настъпила придобивна давност". Моля да се подложи на гласуване.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Член 27.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Корнажев, може ли отново да дойдете?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Става дума за лица, чиито имоти са включени в ТКЗС, без те да са станали членове на ТКЗС. Това беше хипотезата, която разисквахме няколко пъти и решихме да не я включваме в чл.27. Оттам нататък вече колегата Корнажев предлага въпросът да може да се урежда по съдебен ред. Ако сега бих завел един иск, ще ми бъде предоставена давността и няма да спечеля нищо по исков ред. Ако възприемем предложението на г-н Корнажев, правата на тези граждани ще могат да бъдат реализирани, без да може да се противопостави давност.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът го направихме, дадохме го на г-н Вълканов. Къде е текстът, който ви дадохме?

КРУМ НЕВРОКОПСКИ *(от място):* Става въпрос за погасителна давност, когато ще предявят искове пред съда. За да няма дялово участие във фондовете на ТКЗС по съдебен ред да предявят правата си по исков ред, но веднага ще им бъде противопоставено, че това искане е погасено по давност. Става

въпрос за погасителна давност. (*Възниква спор между народните представители Соня Младенова и Крум Неврокопски*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата, госпожа Младенова.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Колеги, извинявайте, че повторно днес взимам думата пред вас, обаче предложението на г-н Корнажев буди у мен известно съмнение. В какъв аспект? Той предложи така наречената придобивна давност (поне у мен се изгради такова впечатление) да не важи, нещо, което дори в Римското право не е съществувало, тъй като там даже 30-годишна преторска давност е имало.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Кукуров, чухте ли този аргумент? Г-н Кукуров, чуите този аргумент!

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Освен това от по-ново време съображението ми срещу това предложение е продиктувано от чл.8 на Хартата за правата на човека. Недопустимо е приемането на закони с обратно действие във вреда на хората, които живеят и ще ги прилагат и ще се ползват от тях.

По отношение на казаното от г-н Неврокопски:

Давността, погасяваща правото на иск, започва да тече от момента на приемане на закона, така че по всички правила на правото никой не може да бъде ошетен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Кукуров, този аргумент се чу. Текстът беше тук.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми господа народни представители! С г-н Даскалов дописваме текста. Неправилно се интерпретират мислите ни тук. Става въпрос, когато предявят права въпросните лица, които не са били членове на ТКЗС, но имотите така или иначе са били включени в блоковете на ТКЗС или ДЗС и АПК, да могат да предявят по исков ред правата си за това, което е дало полза в тези фондове на ТКЗС и може да бъде противопоставена погасителна давност. Изтекла е. Ние ще кажем в текста, ще ви го предложим. Легален е текстът, имайте търпение, ще се произнесете. Ако не сте съгласни, ще го отхвърлите. Имайте търпение. Ще предложим текста и е въпрос на преценка и на одобрение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Г-н Крум Неврокопски говори за погасителна давност. Струва ми се, че спорим за нещо, което не сме доразбрали. Има цял раздел в Закона за задълженията и договорите, който урежда погасителната давност. Само ще ви припомня чл.114: "Давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо." И естествено, вземането е станало изиску-

емо с влизане в сила на закона, който сега ние гласувахме. Говоря за погасителната давност. Така че ние имаме Закон за задълженията и договорите, той е в сила и ние трябва да спазваме този закон, а не да го ревизираме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата за реплика има г-н Корнажев. Да не превърнем това в един много сложен правен спор.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Не, не, ще бъде лаконичен.

Първо, Хартата за правата на човека няма нищо общо с тази работа, защото текстът, който се цитира, се отнася до Наказателното право.

Второ, принуден съм, макар и лаконично, да обясня нещата с няколко думи. Ще изправим гражданина Х, така приемаха при обсъжданията хората, да си предяви иска. И този иск няма нищо общо с погасителната давност (говоря за юристите), защото ответникът ще му направи възражението, за което ни учеха третата година в Университета, което се нарича "перепортно", и ще каже: "Аз съм го придобил вече" и затова съдът ще му отхвърли иска. Ще караме хората да си играят на дела. Това е проблемът, който поставям пред вас и поне за юристите мисля, че трябва да бъде ясен.

РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА БСП: И какво предлагате?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Той предлага текст. Сега ще дойде г-н Иван Първанов. *(Междувременно г-н Атанас Ганев иска думата.)* Г-н Атанас Ганев - председателят на комисията, има думата преди това.

АТАНАС ГАНЕВ: Това може да е чисто юридически въпрос, не е моя работа да се меса в него, вие, юристите, може да му дадете тълкувание, но аз не мога да приема текст, свършено нов, който не е минавал нито през комисии, нито през работни групи и сега изведнъж ни се сервира тук да го приемаме, без да ни е ясно за какво става дума.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Премянов.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Уважаеми г-н председател! Аз искам да съобща едно мнение, което мисля, че беше в мотивацията за приемането на този закон. Ние желаем да създадем икономическа и социална стабилност с този закон. Всякакви условности и създаването на условия в един неопределен срок да се оспорват права на собственици и т.н. ще дестабилизируют селското стопанство. Затова аз предлагам тази импровизация, която е импровизация за участниците в работната група, сформирани от членовете на Законодателната и Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство, да отпадне. А ако някои смятат, че тя е много мотивирана, може да го направи по реда, по който се уточнихме да бъдат разглеждани новите предложения - с допълнителен законопроект, който ще бъде внесен по установения ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Иван Първанов поиска

думата.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Дълбоко уважавам колегата Петър Корнажев, но ние сме изправени пред едно вземане, което титулярът иска да реализира по съдебен ред. На него му е върната земята, която е в ТКЗС. Той не е работил в ТКЗС. И единствената възможност е той да поиска ползата, от която е лишен, по съдебен път. Предявява иска и казва: "Това беше ливада, всяка година тя даваше сено по 5 тона. И сега аз се връщам назад". И тук е разковничето на проблема. Може ли да се върне повече от 5 години назад, защото давността за всички вземания общо е 5-годишна? Това е проблемът. Или, както се предлага - чрез закон да се дезавоира общата разпоредба от Закона за задълженията и договорите, мисля, че беше 111 и да се каже, че в тези случаи не се прилага 5-годишната давност. Тоест, той да може да се върне и 30 години назад и да иска тази полза, от която е бил лишен. Ето това е проблемът.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, господа, тишина! (Звъни) Има думата Нора Ананиева.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа! Мисля, че ние, ръководствата на парламентарните групи и фракции, вече си бяхме подготвили заключителните речи и искахме да се поздравим с първия сериозен закон, приет с всичките му пунктове с квалифицирано мнозинство. Аз призовавам, след като гласувахме всичко при тези сложни дебати зад кулисите, пред кулисите, в комисиите, след като постигнахме съгласие и по най-сложните текстове и видяхте колко убедително гласувахме, след като въпросът е на дни да влезе в сила и да започне съживяващото, оживяващото действие на този закон, да не гласуваме това предложение, което във всички случаи няма да получи квалифицирано мнозинство. Поварвайте ми, уважаеми колеги от БЗНС "Никола Петков"!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложение на Бюрото. С целия респект към сложността на материята нека се съгласим този проблем, който има изключително голямо значение, да бъде анализиран без отлагане върху един кратък законопроект, който да се внесе веднага следващата седмица. Да се разгледа, да се потърси едно общо решение, да има преценка на една, на друга парламентарна група, на нейните юристи. Моля да се съгласите с това.

По установена практика, така както и правилникът повелява, цялостно гласуване на закона, след като е гласуван текст по текст, не се налага. Затова ние трябва да констатираме с вас сега, че днес, на юбилейното стотно заседание на Великото Народно събрание, приехме един изключителен закон. Неговото значение не е само конституционно, а е повратно за бъдещето на страната и на

нашия народ. Мисля, че парламентът ни даде пример за самосъзнание пред голямата отговорност, в името на която той е избран.

(Текстът по закона - Приложение 1, II)

Да се благодари на съответните комисии - по Аграрната политика и реформите в селското стопанство, начело с г-н Ганев, на Законодателната комисия, начело с г-н Джеров, на другите комисии, които в течение на месеци положиха неимоверни усилия, за да приключим това голямо дело.

Благодарност от името на Бюрото! *(Изправени народните представители ръкопляскаат)*

Така, както повелява правилникът, за да няма излишно гласуване във вторник, дневният ред, приет от преди, е следният:

1. Първо четене на законопроекта за уреждане на старите задължения по банкови кредити.

2. Първо четене на законопроекта за изменение на Указ 56.

3. Второ четене на Закона за лихвите върху данъци, такси и др.

4. Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за сделките с валутни ценности и валутния контрол.

Ако има време ще се разгледат Законът за статистиката и другите законопроекти, които имат пряко отношение към голямата реформа.

Има думата г-н Стамболийски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Уважаемо председателство, дами и господа народни представители! Искам да обясня моя отрицателен вот на § 4 от закона, който се прие, тъй като смятам, че се извърши един пладнешки обир на софийските шопи, респективно и на селяните от другите градове.

Знаех предварително, че § 4 ще се приеме и затова написах моето изказване. Какво имам предвид?

Знам, че ще бъде освиркан отляво и отдясно. Ако до историческия Априлски пленум все още имаше някакъв срам и само най-най-висшите заграбеха по някое парче земя, то след Пленума, който щеше да извърши коренен похват, начело с доскорошния пръв партиен и държавен ръководител Тодор Живков, аз се надявам от понеделник гражданинът Живков, който трябва да отговаря и по този въпрос, след като ни вкара в реалния социализъм позволи и реално разграбване на чужди земи срещу символично заплащане и то не на собствениците, *(Ръкопляскация отдясно на залата)* а на общините от 0,50 лв. до 5 лв. за квадратен метър в яката на Витоша, както на самия него, така и на неговото най-близко обкръжение - Милко Балев, Петър Танчев, Огнян Дойнов, Ангел Димитров, Добри Джуров, Пандо Ванчев, Пенчо Кубадински, Алекси Иванов, Александър Лилев, Светла Даскалова и плеадата още най-висши номен-

клатурни кадри.

След тях земята атакуваха активните борци, както от БКП, така и от БЗНС. Вече следваха по-нисшите кадри, за които оставаха Горнобанските ливади, планината Люлин, селата Бистрица и Железница. Разграбването беше тотално.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това обяснение на вота ли е?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Да, г-н Ганев. Независимо дали е била частна, държавна или от горския фонд за апаратчиците останаха южните склонове на Стара планина. И те бяха разграбени.

Защо казах, че ще бъде освирикван отляво и отдясно? Защото в тази зала присъствуват много "босоноги" дечица, които от "червените" си родители придобиха "син" и "розов" оттенък. Защото днес те "със зъби и нокти" бранеха, както се видя от гласуването, заграбването от тях и от техните родители.

Господа народни представители, нека бъдем честни спрямо себе си. Повечето от вас ще получат земите на своите баби и дядовци по родните си места. Ще има свободен пазар на земята. Не знам дали ще се съгласите да предоставите тези ваши земи на държавата за 0,50 лв. и 5 лева, за да се оземлят безимотните, за които вие толкова много се грижите. Но бъдете честни спрямо тези, които вашите родители ограбиха и им платете за квадратен метър по 100 или 200 лева, за да могат те за един декар да си купят един хладилник или пералня.

И още нещо искам да споделя на всеослушание. Новото ръководство на БЗНС, с изключение на един свой член, който може би ще получи в наследство во вила, няма вили, построени на заграбени земи и ще помоля ръководството на Българската социалистическа партия да помисли и след време да обяви колко от нейните членове имат или ще наследят вили на такива заграбени земи. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателстващ, госпожи и господа народни представители! Парламентарният Съюз на демократичните сили и Социалдемократическата партия са удовлетворени и благодарни, че беше гласуван този закон и то в срокове, които са невероятни за други парламенти.

Наред с това, обаче, аз съм натоварен от парламентарния Съюз на демократичните сили да изразя нашето огорчение и възмущение от тона и някои изявления на снощната пресконференция на Българската социалистическа партия, на която се е говорело за нашето отношение към оземлените и безимотните селяни.

Законът вече е гласуван с наше участие и напред ние ще се грижим за

тях, а не вие, господа отляво, които ви няма! *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата госпожа Нора Ананиева, председател на парламентарната група на БСП.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми колеги народни представители! Все ми се вярваше, че този ден ще завърши без взаимни обвинения. Ние ще надмогнем казаната реплика, защото наистина не си заслужава по този начин да говорим именно днес. Фактите са на лице. Ясно е, че с общи усилия постигнахме приемането на този закон. Опасявам се само от едно, слушайки г-н Корнажев, че е възможно сега да тръгнем из страната или по средствата за масова информация, увили закона и вързали го с един или друг цвят панделка. Аз предлагам да го разнасяме само с българския триколюр. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-жа Елена Кирчева.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Членовете на парламентарната група на БЗНС изразяват своето голямо задоволство, че този закон вече е факт. Ние искаме да благодарим на всички наши членове, всички наши симпатизанти от цяла България, които със своята безкористна помощ, със своите писма и идеи и стоенето дори пред вратата на парламента ни помогнаха, за да бъдем и ние в крак с приемането на този закон.

Още веднъж благодаря на всички тук, в залата, че проявихте вашето върховно призвание като депутати и че този закон е факт в нашата Република!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Петър Дертлиев, съпредседател на парламентарния Съюз на демократичните сили.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: Много ми хареса последната фраза на г-жа Ананиева - един закон, увит с триколюра на България, защото не зная дали ние съзнаваме какво голямо нещо се създаде днес. Една безкрайно сложна материя, една материя, в която се преплитат милиони съдби, съдби, от които всяка една вижда лесно своя проблем, без да вижда останалите. Един закон, в който се четат неща, които дори изглеждаха мъчносъвместими - да се върне собствеността на тези, които я имаха, и да се възнагради трудът на тези, които полагаха труд в родните поля. Това достижение с всичките недостатъци, които може да има този закон - когато има милиони съдби, казах, има милиони виждания. Ние не можем да обхванем всичко, но голямото, принципното, пътят е открит! И наистина България днес намира нов друм. В този момент, когато ние свършихме една голяма работа, аз се обръщам към българския народ. Заедно с радостта ще възникнат много страсти, ще възникнат много лични виждания. Не забравяйте: освен мен има и теб, освен нас - има България! Този закон ще оправдае своето съществуване, само ако бъде проведен в мир, ако този закон създа-

де благосъстоянието на българското село и на българския народ. Не сполучим ли с това, напразно са били нашите усилия.

Бог да благослови спокойното, благополучното развитие на нашата страна, на българския земеделец, на българския народ! (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Никодим Попов има думата и заседанието ни ще приключи.

НИКОДИМ ПОПОВ: От името на Българския земеделски народен съюз "Никола Петков" благодаря на всички народни представителки и представители, които гласуваха за успешното създаване на този закон. От 45 години свещената българска земя ни разделяше със Социалистическата партия. Нека от днес нататък, с гласуването на този закон, за който и те дадоха своя принос, да настане моментът, в който ние да можем отсега да се разбираме и с тях, и с всички - за доброто на българския народ! (*Възгласи "Браво!", ръкопляскания*)

Аз съм дълбоко уверен, че българските земеделци от села и градове са умни, практични. И от днес нататък, когато земята ще принаследжи на тях, те ще могат да разполагат с нея така, както намерят за добре. Вярвам, че те ще уредят всичко с мир и със спокойствие, тази земя да я овладеят и със своя благословен труд да нахранят нас и целия български народ! (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Милан Дренчев.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ: Аз искам само да добавя нещо, съвсем от мое име. Ние гласувахме един закон, който е по-важен от Конституцията, която ще гласуваме по-късно. Обаче искам още от сега да кажа - колкото и да бяха големи трудностите, сега ни чакат още по-големи трудности при неговото правилно приложение и ние трябва да бъдем готови за това. Няма илюзии, че ние така леко ще приложим този закон, както всички други закони. Много тежък, много труден, много отговорен е. И нека имаме това съзнание. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: С това заседанието се закрива. Комисиите - по установената програма. Пленарното заседание - във вторник от 15 часа.

Нека тези два дни да бъдат дни на вътрешно спокойствие!

ОБАЖДАТ СЕ: Пуснете музика!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Музика, господа! (*Звъни*)

(Закрито в 16 часа и 20 минути)

ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Гиньо Ганев